

Uiting van verbondenheid

Zeventig jaar kennen we de zogenaamde Israëlzondag. Dit mooie getal staat voor volheid. Al is het niet vanzelfsprekend dat Israël op de eerste zondag van oktober volle aandacht krijgt. Predikanten kunnen rekenen op een diversiteit aan reacties.

Tekst: ds. J. Snaterse

De één wil alleen iets horen over liefde voor Israël. Een ander wil graag dat het onrecht wordt benoemd dat Palestijnen wordt aangedaan. De voorbereiding staat zomaar op spanning. Hierdoor kan de neiging groeien er helemaal geen aandacht aan te besteden. Of hooguit in politiek neutrale woorden iets te bidden.

Verschuldigd

Het feit dat de Israëlzondag na zeventig jaar nog niet vanzelfsprekend is, is best pijnlijk te noemen. Zeventig jaar is een korte tijd wanneer we dit afzetten tegen de eeuwen kerkgeschiedenis waarin zwarte bladzijden zijn geschreven van zich afzetten tegen het Joodse volk tot het christelijk antisemitisme, van woordenstrijd tot vreselijk geweld. In alle mogelijketoonaarden was de barse muziek van de vervangings-theologie te horen.

Inzicht in dit kwaad is pas na de Tweede Wereldoorlog gegroeid. Eeuwen te laat dus. De Israëlzondag is hierom van groot belang. Al was het maar om ons niet terug te laten vallen in oude zonden. Terecht is het een zondag om deze schuld van de kerk te benoemen.

Schuld erkennen alleen brengt echter een passieve houding teweeg. Ons schuldig weten helpt ons niet vooruit en creëert geen betere relatie. Vanuit erkenning van schuld dienen we te groeien naar de vraag wat wij Israël zijn verschuldigd. We dienen actief te zoeken naar verbetering van onze relatie met het Joodse volk. We moeten voorkomen dat oude en nieuwe vormen van minachting van Joden ruimte krijgen.

Het is nodig om onze theologie en ons verstaan van de Schriften telkens opnieuw tegen het licht van de Heilige Geest te houden. Waar nodig dienen we de moed te hebben een beter verstaan te laten doorlinken in het onderwijs in de gemeenten. Dit begint

bij het besef dat wij Joodse Schriften onderzoeken en uitdragen.

Onherroepelijk verbonden

Op dit punt spreekt de kerkorde bewust belijdend. Wij zijn 'onopgeefbaar verbonden met het volk Israël'. Het woord 'onopgeefbaar' mag dan geen goed Nederlands zijn, het is wel heldere taal. Te denken is aan 'onherroepelijk', verwijzend naar Romeinen 11:29: 'Want de genadegaven en de roeping van God zijn onberouwelijk.' Wij zijn verbonden met Israël en komen hierop niet terug. In onze kerk horen we bij tijden andere geluiden. Het ontlokte rabbijn Tamarah Benima woorden als, 'het ambivalente geëmmer van veel protestanten in de Protestantse Kerk'. De Joodse gemeenschap kijkt over onze schouders mee. Voortdurend merken zij hoe wij onze verbondenheid inhoud geven. Gelukkig liet het moderamen van onze kerk weten dat onze verbondenheid niet beperkt houdbaar is. Deze staat en blijft staan. De Israëlzondag is bij uitstek de gelegenheid uiting te geven aan deze verbondenheid.

.....

*Vanuit erkenning van schuld
dienen we te groeien naar
de vraag wat wij Israël
zijn verschuldigd*

.....

Volk Israël

Met wie zijn wij dan verbonden? Met het 'volk Israël', zegt de kerkorde. Dit is een bijbelse term. Het gaat om het gehele Joodse volk, waar ter wereld het ook woont en wie het ook is. Dus van ultraorthodox tot plat seculier. Wij zijn niet alleen met het religieuze Jodendom verbonden. Het betreft niet enkelen met wie wij goed contact hebben gekregen. Het is werkelijk iedereen, ongeacht wat het volk Israël doet ten goede, of ten kwade.

Dit heeft alles te maken met Gods verkiezende genade en eeuwige verbondstrouw. Israël is Gods trouw in levenden lijve. Zelf mogen wij leven van Zijn trouw, waardoor wij zijn geroepen Zijn volk trouw te blijven.

»

De kerk is verbonden met het gehele Joodse volk, waar ter wereld het ook woont en wie het ook is.

Joodse Schriften

Als kerk van Jezus Christus mogen wij Zijn trouw ontdekken in de Joodse Schriften. Zowel het Oude als het Nieuwe Testament is als onlosmakelijke eenheid wezenlijk Joods van karakter. Daarom vragen zij om een Joods verstaan. Voor de Israëlzondag wordt materiaal aangeboden door het Centrum voor Israël-studies en door Kerk & Israël van de Protestantse Kerk. Hierin is dit Joodse verstaan verwerkt. Pas nadat zorgvuldig het Joodse verstaan is onderzocht, kan een goede overzetting naar onze context aan de orde zijn. De materialen voor Israëlzondag helpen om dit opnieuw te oefenen. Tegelijk helpt dit om het niet te beperken tot één zondag per jaar. De vraag of het 'elke zondag over Israël moet gaan' is niet aan de orde. Israël is geen optie voor ons verstaan van Oude en Nieuwe Testament. Zondag aan zondag lezen we de Joodse Schriften. Een doorwrochte kennis van het Joodse verstaan van de Schriften kan ten goede doorwerken. Ondanks alles wat is misgegaan, hebben we daar onder kerkvaders en reformatoren genoeg voorbeelden van.

Kritiek

Deze zondag is er dus niet om onze liefhebberij te ventileren of om bepaalde politieke standpunten te vertolken. En nee, er is geen verbod om kritiek te hebben op het functioneren van de huidige staat Israël. Dit kan zelfs geboden zijn, al luistert het nauw hoe wij dit doen. Onze verbondenheid dient altijd voorop te staan. Bovendien kun je elkaar (wederzijds) pas aanspreken als je een goede verhouding hebt met elkaar.

Kritiekloze liefde voor Israël is weggijken van zonde en onrecht. Kritiek zonder verbondenheid kan onbedoeld uitmonden in antisemitische uitspraken. Beter is het de gemeente te onderwijzen in de Joodse Schriften. Profeten en apostelen zijn ons hierin voorgegaan. Mozes en Jezus hebben scherpe woorden niet geschuwd. Wel kwamen ze voort uit diepe bewogenheid en hartelijke betrokkenheid. Bovendien hadden zij de moed zichzelf op het spel te zetten.

Hoogspanning

Zo ontstond er rondom de Sinaï heftige spanning. Een gouden kalf werd aanbeden en geboden werden verbrijzeld. Zodra de Heere Zijn trouw wil verbreken, zet Mozes zichzelf op het spel: 'Nu dan, of U toch hun zonden wilde vergeven! Maar indien niet, schrap mij alstublieft uit Uw boek.' (Ex.32:32) Dit gebed wordt echter niet verhoord. Wie heeft gezondigd, wordt uit Gods boek geschrapt. Hierna stuurt de Heere Mozes op pad met het overgebleven volk. Met de belofte dat een engel hen verder zal begeleiden. 'Maar,' zegt de Heere, 'Ik zal in uw midden niet meetrekken (...) anders zou Ik het (volk) onderweg vernietigen.' (Ex.33:3) Na een proces van vernieuwing pleit Mozes opnieuw. 'Als Uw aangezicht niet meegaat, laat ons dan van hier niet verder trekken. Want hoe moet het anders bekend worden dat ik genade gevonden heb in Uw ogen, Ik en Uw volk?' (Ex.33:15-16) De volken moeten weten dat de Heere Mozes én het volk Israël genadig is en trouw blijft. De Heere laat Zich verbidden, omdat wordt gepleit op Zijn verkiezende

genade. Als gevolg vernieuwt Hij het verbond en verbreekt Hij het door Israël verbroken verbond niet.

Ware bewogenheid

Nadat Jezus als Messias is afgewezen, huilt Hij om Jeruzalem. Intens bidt Hij. Liever wilde Hij Zijn eigen Naam laten schrappen uit Gods boek. Liever wilde Hij Zijn leven wegschenken tot in de dood van het kruis. Zelfs daar heeft Hij nog gebeden: 'Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen.' (Luk.23:34)

Zou de Vader dit gebed van Zijn eigen Zoon niet hebben verhoord? En zou Hij niet langer met het Israël dat Jezus afwees, zijn opgetrokken? Zou Hij werkelijk Zijn verbond en beloften aan Israël hebben verbroken, om vervolgens met Jezus de Messias iets nieuws te beginnen? Nog steeds is Jezus Voorbidder en Pleitbezorger. Voor Hem geldt het zeker: 'eerst voor de Jood, en ook voor de Griek' (Rom.1:16).

De apostel Paulus volgt hen na als hij schrijft: 'Want ik zou zelf wel wensen vervloekt te zijn, weg van Christus, ten gunste van mijn broeders, mijn verwanten wat het vlees betreft. Zij zijn immers Israëlieten; voor hen geldt de aanneming tot kinderen en de

heerlijkheid en de verbonden en de wetgeving en de eredienst en de beloften.' (Rom. 9:3,4)

Alleen wie zichzelf zó op het spel zet, kent ware bewogenheid en heeft recht van spreken. Dan alleen is de hoogspanning te voelen van zonde en genade, een hoogspanning in het hart van de Heere Zelf. Zonde en ongeloof verdraagt Hij niet. Ondertussen draagt Hij in liefdevolle genade zondaren Zijn Koninkrijk binnen, uit Israël en uit de volken.

Genadevolle bemoeienis

Juist de verbondenheid met onze oudste broer Israël bepaalt ons bij de kern van het Evangelie. Er wordt wel gezegd: 'Als je met je zielsbeminde trouwt, krijg je de hele schoonfamilie erbij.' Zo mag je zeggen: 'Als je tot geloof en bekering komt, krijg je er de gemeente van Jezus Christus bij.' En in één adem: 'Als je wordt ingelijfd in Christus' gemeente, krijg je Israël erbij.'

Deze spanning helpt om evenwichtig onderwijs te geven over het volk Israël in prediking en liturgie, pastoraat en catechese en om luisterend naar de Joodse Schriften te zoeken naar het diepste geheim van Gods genadevolle bemoeienis met Zijn volk en met ons. ■

Ds. J. Snaterse is predikant van de hervormde wijk-gemeente Centrum te Hoogeveen en lid van de protestantse Raad voor Kerk en Israël.

Volgende week deel 2, over het gesprek met Israël.

De Waarheidsvriend

Behoeftte aan toerusting en bezinning?

Neem een jaarabonnement voor slechts € 47 en ontvang De Waarheidsvriend twee maanden gratis. Of vraag een cadeau-bon aan en schenk een jaarabonnement.

Ga naar www.dewaarheidsvriend.nl/word-abonnee of bel ons op 055-5766660.

Wij wensen u, mede namens de overige duizenden abonnees, veel leesgenoegen toe.

Catechese met Reflector

- gewone catechese
- belijdeniscatechese
- huwelijks catechese
- doopcatechese

Voor info, advies en toerusting:
www.reflectorcatechese.nl